

Een vondst van een Grote pijlinktvis *Todarodes sagittatus* (Lamarck, 1798) op het strand van Oostduinkerke

Karine Vanhove

Zaterdagmorgen 7 december (de dag na de fameuze Sinterklaastorm en het springtij van 6 december), zonnig, lichte bries. Ik wandel tegen de duinen tot waar het water het zandstrand heeft overspoeld tussen Duinpark en de KEI te Oostduinkerke (deelgemeente van Koksijde). Op een gegeven moment zie ik een redelijk groot aanspoelsel. Het blijkt een inktvis te zijn, vrijwel onbeschadigd. Ik ben direct gecharmeerd door het blauw van zijn ogen. Die ogen zijn heel groot en bol en hebben wel iets van een mensenoog. Met die ogen kan de inktvis zijn prooien perfect lokaliseren. Natuurlijk heb ik mijn fototoestel niet bij. Thuis twijfel ik of ik wel of niet terugkeer maar ik wil deze waarneming toch delen met mijn collega-natuurgidsen. Eerst batterijen van de kodak opladen (3 uur wachten) en dan wat foto's nemen. Via via komt een foto terecht bij Francis Kerckhof die het beest herkent als de Grote pijlinktvis *Todarodes sagittatus* (vroeger *Ommatostrephes sagittatus*) (foto 1), dit o.a. aan de relatieve positie van de achterste vinnen die bij de Grote pijlinktvis veel verder naar achter staan dan bij de Gewone pijlinktvis.

Dit is een soort van open zee die zelden aanspoelt en het zou nog maar de derde vondst zijn op de Belgische kust. De eerste dateert van 16 november 2003 op het strand van Koksijde (Van Haelen, 2004). De tweede dateert van 5 januari 2008 toen René Billiau een exemplaar vond ter hoogte van het vissersdorp van De Panne (Billiau, 2008). Hij plaatste een paar mooie foto's van zijn vondst op de website van de Strandwerkgroep. Een stranding om de vijf jaar, dat is toch niet alledaags daarom besloot ik om mijn ervaringen op te schrijven.

(Zie <http://www.strandwerkgroep.be/index.php?page=fotos&album=2485&pg=2>)

Daarom keer ik de dinsdagnamiddag terug om wat bijkomende waarnemingen te doen en foto's te trekken. Het beest ligt daar nog onaangeroerd, alleen wat meer zand-onderstoven en wat meer kwalijk riekend. Ik neem het mee. Thuis spoel ik het af. Het water kleurt inktzwart. Zijn roodbruine kleur komt naar voren. Eerst wat metingen: koplengte 10,5 cm, lijflengte 39,5 cm, lange tentakels 40 cm, korte tentakels 22,5 cm, vinnen vanaf de staartpunt 17 cm, breedte vinnen 12,5 cm tot aan de middenlijn (x2). Als totale uitgestrekte lengte kom je dan op 90 cm.

De armen staan mooi in een kring rond de mond. De naam koppotige lijkt hier wel te passen. De 2 grote voedingstentakels zijn vanaf het uiteinde tot 1/3 van de kop bezet met

4 rijen zuignappen, de middelste rijen met grote, de buitenste met kleintjes. De kleine armen hebben 2 rijen zuignappen. Het achterlijf heeft 2 zijwaartse vinnen en een puntige staart die samen een mooie pijlvorm maken. Inktvissen zwemmen met behulp van een soort straalaandrijving waarbij ze met grote kracht water spuiten vanuit de mantel door de sifho en zichzelf op deze manier naar achter stuwten. De pijlvorm van de staart lijkt me op deze manier goed van pas te komen.

Foto1: Grote pijlinktvis *Todarodes sagittatus* 7 december 2013

En dan het grote werk: op zoek naar de kaken en de gladius (foto 2), de inwendige schelp. Met een aardappelmesje probeer ik door de huid te snijden aan de rugzijde. Het vel is leerachtig taai maar het lukt. Ik vermoed dat de gladius niet diep zit, dus eventjes voelen en ja daar heb ik hem. Jammer hij breekt en ik hou 7 stukjes over die ik achteraf in elkaar probeer te puzzelen. Ik sta versteld hoe fijn het plaatje is. Het is niet meer dan een heel teer chitineus plaatje (lijken wel mica splinters), witgeel doorzichtig, smal (1,7 cm op het breedste punt). Het heeft de vorm van een veer en je kan 3 verdikte richels onderscheiden. Het bevat geen kalk en lijkt in de verste verte niet op het rugschild van de zeekat dat veelvuldig bij ons aanspoelt. Het bestaat eigenlijk uit dezelfde stof als het dunne opperlaagje van een schelp. Ik begrijp niet dat zo'n broos element zou kunnen zorgen

voor enige stevigheid of bescherming van het dier. Blijkbaar is het ook nog enkel een evolutief overblijfsel dat zijn oorspronkelijke functie heeft verloren.

Volgende opdracht: de kaken (foto 3). Francis heeft gezegd dat ik die via de mondingang kan bereiken. In de mondingopening zie ik een donker puntje a.h.w. in een vetbol. Ik snij de bol eruit en ja binnenin zitten de kaken. Heel merkwaardig. Ze lijken op een heel scherpe papegaaisnavel. Hiermee kunnen ze het harde schild van een krab of een schelp kraken. Als je ze vasthoudt zijn ze ook weer zo vederlicht en breekbaar. Niet te geloven dat ze daarmee zo'n kracht kunnen ontwikkelen.

Zowel het schild als de kaken zitten helemaal los in het weefsel en zijn niet verbonden met bandjes of ligamenten, neen, je haalt ze er zo uit.

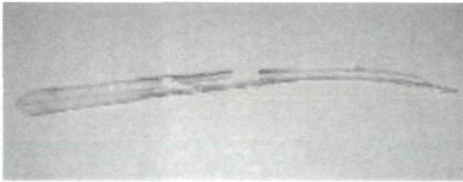

Foto 2: Gladius Grote pijlinktvis

Foto 3: Kaken Grote pijlinktvis

Daarna heb ik het kadaver weer naar het strand gebracht. Thuisgekomen denk je dan oeps heb hem niet gewogen, was er iets speciaal aan de zuignapjes, de kieuwen...Ken je dat gevoel?

Al bij al is het een leuke en bijzondere vondst.

Summary

A flying squid *Todarodes sagittatus* has been found on 7 December 2013, washed ashore at Oostduinkerke (Belgium). This occurred after a NW-storm with spring tide that hit the North Sea and its coasts on 5 and 6 December. It seems to be the third report in the history of our beach combing society, the former cases dating back ten and five years ago.

Literatuur

- VANHAELLEN, M.-Th. (2004). Een grote Pijlinktvis *Ommatostrephes sagittatus* (Lamarck, 1798) aangespoeld te Koksijde. De Strandvlo 24(2): 79-82
- BILLIAU, R., 2008. Mijn eerste ontmoeting met een verse, dode pijlinktvis. De Strandvlo 28(2): 52-54

**Duinparklaan 89
8670 Oostduinkerke**